

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 24-12410

Cena: Posamezna št. L 25
Naročnina: Mesečna L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto IV. - Štev. 47

Gorica - 20. novembra 1952 - Trst

Izhaja vsak četrtek

VOLIVCEM LIPOVE VEJICE

SLOVENCI!

Mi, ki smo v republiki Italiji narodna manjšina, moramo z malo-dušjem ugotoviti, da o naših pravicah ni ne duha ne sluha, čeprav je Italija podpisala marsikatero pogodbo, po kateri nam grede manjšinske pravice. V Rimu menda menijo, da je mirovna pogodba, listina o človečanskih pravicah, da celo sama ustava republike Italije — list v vetru... V Rimu menda tudi menijo, da bi se morali zadovoljiti Slovenci z navideznimi garancijami, ki naj bi nam bile zagotovljene v okrilju rimske dvatisočletne kulture; to nam zatrjujejo ob vsaki priliki zastopniki večine. Toda mi vemo, da so besede brez dejanj prazne in da je volja do dejanj le plapolajoč plamen. V republiki Italiji pa nihče ne kaže volje, da bi z nami bilo kdaj drugače, kot je. Samo naša volja ključ nenehno po drugačnem stanju stvari!

SLOVENCI!

Italijanska večina si je tako na goriškem gradu kakor v rimskem parlamentu prisvojila nalogo, da po mačehovski skrbi za naše življenje ter da nam prepove kakršno koli skrb za naš lastni in svojski obstoj. Nikjer v republiki Italiji nima Slovenec odločujoče ali posvetovalne besede v naših, čeprav manjšinskih zadevah.

Mi pa zahtevamo, da se nam povsod dovoli soodločati o specifično naših zadevah. Zahtevamo, da se nam kot polnopravnim in enakovrednim državljanom omogoči sodelovanje ne samo pri urejevanju naših manjšinskih zadev, temveč želimo sodelovati pri vseh zadevah, ki se tičejo našega mesta in tudi naše države.

SLOVENCI!

Desetletja moramo brezmočni gledati, kako nas večina načrtno in z vsemi sredstvi skuša izriniti in izbrisati z rodne zemlje. Kdo nam more prepričati, da se proti takemu nasilju borimo z vsemi svojimi močmi?!

Ker smo Slovenci v kulturnem smislu avtonomna individualnost, ki ima potrebo in dolžnost izživljati se v vseh smereh kulturnega udejstvovanja — smemo braniti svoje slovenstvo!

Slovenci smo v posebnih zgodovinskih, političnih in geografskih prilikah morali zaživeti svoje življenje, ki je zahtevalo od nas posebne sposobnosti, posebne duševne lastnosti, kar nam je ustvarilo pogoje in osnove za našo izrazito svojško kulturo. Če bi med našim obstojem in razvojem imele sovražne moči kako oblast nad našo voljo do zvestobe slovenstvu, bi nas kratkoma raznarodile in nas pretvorile v Italijane, Nemece ali kar si že bodi.

Na naši zemlji smo postavljeni v zgodovino in naša dolžnost je, dovršiti svojo nalogo in svoj namen!

Naša naloga je, izčrpati naše posebnosti, ki jih je v nas izoblikovalo trinajst sto let življenja na tem koščku zemlje, na katerem prebivamo — prepuščeni sami sebi. Te posebnosti moramo izčrpati in izkoristiti za zavedno izgraditev svoje kulture, ki jo moremo ustvariti samo mi in ki jo moramo zato tudi ustvariti. To je naša dolžnost nasproti tisočletnemu trpljenju, ki ga imamo za sabo, kakor tudi dolžnost napram Bogu, ki nas je sem postavil.

Ena naših bistvenih posebnosti, ki je nastala med nami in je edino sredstvo, da izrazimo našo svojkost, je naš jezik. Zato nam je več kot drag: NENADOMESTLJIV NAM JE!
Od tod izvira naša volja do zvestobe slovenstvu!

Zrtvovanje slovenstva ne bi pomenilo za Italijo nič bistvenega. Italija ne bi postala zaradi naše žrtve ne trdnjša v notranjosti ne močnejša na zunaj; kajti notranjo trdnost daje vsaki državi samo zavest državljanov, da žive zadovoljno in svobodno, zunanjo moč pa njihova volja ohraniti državno tvorbo, ki izpolnjuje njihove potrebe in jim daje elementarne pravice. Nasprotno bi naša odpoved slovenstvu Italiji prej škodila kot koristila, kajti Italija bi s tem ne pridobila, pač pa mnogo zgubila že samo na ugledu.

Zaradi vsega tega bodo naše pravice morale prej ali slej biti uzakonjene in oblasti jih bodo morale izvajati.

Dobro bi bilo, da bi se današnji odgovorni in neodgovorni italijanski državljani vsaj sem ter tja zavedli velikega umiranja in trpljenja, ki so ga sodoživljali — in tako kmalu zopet pozabili...

Ker Slovenci svojega tisočletnega trpljenja in krvavenja ne pozabljamo, ostajamo zvesti slovenstvu in s tem služimo človeštvu. Strnjeni okrog svojih narodnih simbolov vztrajamo v borbi za naše priznanje in naše pravice.

Sedanje volitve so majhna, a pomembna bitka v boju za naše pravice.

SLOVENCI!

Naše geslo je: Zvestoba slovenstvu
Naš ponos je: Zvestoba našim slovenskim prednikom
Naša uteha je: Zvestoba materini slovenski besedi
Naša moč je: Prepričanje v pravičnost naše borbe
Naš cilj je: Svoboda in mir na zemlji ter bratska ljubezen med vsemi ljudmi
Naš namen je: Izvojevati naše pravice, ne da bi pri tem komurkoli bili krivični
Naša želja je: Dobra in zadostnega kruha prav vsem ljudem
Naš simbol je: Lipova vejica!

Odbor SDZ
v Italiji

Maršal Papagos zmagal na volitvah v Grčiji

Preteklo nedeljo so se vršile volitve v poslansko zbornico v Grčiji. Nastopili sta v glavnem dve skupini: skupina dosedanjih vladnih strank in pa stranka maršala Papagosa. Grško ljudstvo se je s prav veliko večino izreklo za maršala Papagosa. Ta mož uživa pri Grkih isto priljubljenost in ugled kakor general Eisenhower pri Amerikancih. Je pač narodni junak, ki se je proslavil v zadnji vojni v boju zoper fašiste in naciste in še bolj po vojni v bojih zoper Markosove komuniste. Ker so se Grki izrekli zanj, je jasno, da so siti vlad, ki so se menjavale vsakih par mesecev, in da si žele močne vlade, ki bo pravična in bo znala braniti mir. Čudno je le to, da prihajajo povsod vedno bolj do veljave razni generali: v Egiptu Nagib, v Ameriki Eisenhower, sedaj v Grčiji Papagos.

Za nov volilni zakon v Italiji Sporazum strank sredine

Prihodno pomlad bomo imeli v Italiji volitve v državni zbor. Parlament, ki je bil izvoljen dne 18. aprila 1948, je dopolnil svojo štiri-letno dobo in zato se v prvi polovici prihodnjega leta morajo vršiti volitve. Tudi te volitve bodo odločilnega pomena za italijansko demokracijo, kajti kot so pokazale volitve v pokrajinske svete lani in letos, sta oboja skrajna tabora, tako levi socialkomunistični kakor desni misinsko-monarhistični, zelo močna in utegneta resno ogrožati demokratični način življenja v Italiji. Zato je sedaj pred volitvami velika skrb vseh štirih demokratičnih strank sredine, da bi pri prihodnjih državnoborskih volitvah ne prodrli niti desničarji in še manj levičarji. Prav tako pa si želijo imeti tak demokratičen parlament, ki bo zmožen dela, v katerem opozicija ne bo mogla z obstrukcijo ovirati redno postavodajno delovanje. Izkušnja namreč uči, da opozicija lahko resno ohromi delovanje parlamenta, če je dovolj močna. To se je pokazalo šestkrat v sedanjem italijanskem parlamentu, kjer so stranke opozicije zelo oteževale delo vladne večine v parlamentu in ga še vedno otežujejo.

Iz omenjenih dveh razlogov si želijo stranke tako zvane sredine, to je demokristjani, liberalci, republikanci in demokratični socialisti, tak volilni zakon, ki bi omogočil, da rešijo obe zgoraj postavljeni zahtevi. Vlada je v ta namen izdelala nov volilni zakon, ki je trenutno v razpravi pred parlamentarno komisijo za notranje zadeve. Po tem zakonu bi ona stranka ali ona skupina strank med sabo povezanih, ki bi dobila pri prihodnjih volitvah nad polovico glasov, dobila v parlamentu 380 poslancev od približno 600. Ta zakon ima za namen dati strankam sredine parlamentarno večino, ki bi bila delazmožna.

Vladni predlog je pa naletel pri vseh treh manjših strankah parlamentarne sredine na precejšnje nasprotovanje, ker je bila nevarnost, da bi po takem volilnem sistemu demokristjanska stranka sama dobila več kot polovico poslancev in bi potem ostalih treh strank prav za prav ne potrebovala. Prav tako se niso ujemale glede nekaterih zakonov, ki je vlada na vsak način hotela, da jih parlament odobri, n. pr. zakon o pobijanju fašizma, novi sindikalni zakon itd. Končno so se

Po zaključku VI. kongresa jugoslovanske KP

Sedaj, ko je dokončan VI. kongres komunistične partije Jugoslavije, se lahko ozremo na njegove uspehe in odločitve. Pri tem lahko ugotovimo:

1. Da je razkol med Titovo in Stalinovo partijo res dokončan. Nihče več ga ne bo premostil.

2. Da je Titovo bližanje Zapadu še vedno zelo problematična zadeva. Titu ne gre, da bi svojo ideologijo približal oni zapadnih demokracij, temveč le zato, da svojo zunanjo politiko prikroji zapadni, ker bi sicer ostal osamljen v svetu. V tem primeru bi bil lahek plen kominformističnih držav.

3. Da ostane idejni temelj jugoslovanskega socializma še vedno neprečišči marksizem in leninizem, to je dialektični materializem, prilagojen jugoslovanskim razmeram.

4. Zato je za člana nove »Zveze jugoslovanskih komunistov« nedoropustno izpovedovanje katerekoli veroizpovedi in izvrševanje verskih obredov.

5. Vendar je kongres potrdil nekatera spoznanja, med njimi ono, da je bila politika kolektiviziranja kmetij popolnoma zgrešena.

6. Preimenovanje dosedanje jugoslovanske partije v »Zvezo jugoslovanskih komunistov« je le stvar besedi in ne bistva. Isto lahko rečemo o preimenovanju »Ljudske fronte« v »Socialistično zvezo delovnega ljudstva«. Podoba je, da so imeli pri tem jugoslovanski komunisti svoj poseben namen: na eni strani hočejo pritegniti k sodelovanju široke množice jugoslovanskega ljudstva, ki se je ljudske fronte že naveličalo in jo vsepovsod sabotiralo. Vsaka nova reč vleče. Zato pa »Socialistična zveza del. ljudstva«. Na drugi strani pa jugoslovanski voditelji z gotovostjo računajo, da se jim bo tako posrečilo dobiti stike z mednarodnim socializmom, kateri je do sedaj odklanjal povezavo z jugoslovansko ljudsko fronto, ker so jo imeli le za izraz diktature. Da se v tem ne motijo, priča izjava socialista Spaaka, ki je zatrdil, da jugoslovanska »Social. zveza delovnega ljudstva« lahko stopi v socialistično internacionalo.

Zakon o vojni škodi

V poslanski zbornici so končno začeli razpravljati o zakonu, ki naj uredi izplačilo vojne škode. To vprašanje zanima okrog tri milijone državljanov. Zakonski osnutek, kot ga je predložila večina, razlikuje dve vrsti izplačil: prispevek za obnovo ali popravila in odškodnino. Odškodnino naj bi izplačevali za škodo na oblačilu, pohištvo, živežu, prispevek pa za obnovo ali popravila raznih poslopij. Celotno škodo povzročeno po vojni računajo na 2.000 milijard lir. Zakonski osnutek pa predvideva le delno izplačilo odškodnine v znesku 900 milijard lir v 30 letnih obrokih po 30 milijard.

Državne in deželne volitve na Koroškem

Koroški deželni zbor je na svoji seji dne 11. novembra sklenil v soglasju med vsemi štirimi strankami, naj bo predčasno razpuščen, tako da se bodo moglo vršiti istočasno volitve v državni in deželni zbor. Zato bodo prihodnje leto dne 22. februarja na Koroškem volitve v državni in deželni zbor. Korošci so tako sklenili, ker se bojijo prevelikih stroškov za dvojne ločene volitve, saj bi deželni zbor moral biti razpuščen prav za prav šele prihodnjega jesen, ko poteče doba štirih let, za katero je bil izvoljen.

Kot poroča »Koroška kronika« Naš tednik« so bili na zagrebškem kongresu KPJ navzoči tudi zastopniki slovenske Koroške, in sicer so bili tam kot »zastopnik« ga. Leni (verjetno tovarišca Ojpic) kot predstavnica slovenskih žena na Koroškem, predsednik demokratske stranke delovnega ljudstva Frane Petek in predsednik organizacije bivših partizanov Karel Prušnik.

V okolici Maribora se vrše že dalj

časa razgovori med zastopniki avstrijskih in jugoslovanskih državnih oblasti za ureditev malega obmejnega prometa in o ureditvi vprašanja vrnitve posestev avstrijskim dvolastnikom v obmejnem pasu. Ker bodo pri tem obravnavali vprašanje vsakega dvolastnika posebej, bodo pogajanja trajala gotovo do novega leta. Poročila trdijo, da pogajanja do sedaj ugodno potekajo.

Manjšine v Jugoslaviji

V povojni Jugoslaviji tvorijo narodne manjšine 12,6 odstotkov vsega prebivalstva. Številčno najmočnejša manjšina so Škipetari (Albanci), ki štejejo 750.000 članov; nato Madžari, ki jih je 496 tisoč; Turkov je 98.000; Italijanov 75.000; Bolgarov 61.000; Nemcev 55 tisoč. Te številke so povzete po ljudskem štetju z dne 15. 3. 1948.

Petindvajseta (zadnja) ned. po binkošnih

Iz svetega evangelija po Mateju
(24, 15-36)

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencem: »Kadar boste videli gnusno opustošenja na svetu kraju, napovedano po preroku Danijelu, — kdor bere, naj razume — takrat naj beže v hribe, kateri so v Judeji; in kdor je na strehi, naj ne hodi doli, da bi kaj vzel iz svoje hiše; in kdor je na polju, naj se ne vrača domov po svoji plaši. Gorje pa nosečim in doječim v tistih dneh. Molite, da se vaš beg ne zgodi pozimi ali na soboto; zakaj takrat bo velika stiska, kakršne ni bilo od začetka sveta do zdaj in je tudi več ne bo. In ko bi ne bili tisti dnevi okrajšani, bi ne bil omet noben človek; toda zaradi izvoljenih bodo tisti dnevi okrajšani. Če vam tedaj kdo poreče: »Glejte, tukaj je Kristus, ali: »Tam je,« ne verjemite. Vstali bodo namreč krivi kristusi in krivi preroki in bodo delali velika znamenja in čudeže, tako da bi tudi izvoljene premotili, če bi bilo mogoče. Glejte, naprej sem vam povedal. Ako vam torej poreko: »Glejte, v puščavi je,« ne hodite ven; »Glejte, v hramu je,« ne verjemite. Kakor namreč blisk pride od vzhoda in posveti do zahoda, tako bo tudi s prihodom Sina človekovega. Kjer koli je mrtvo truplo, tam se bodo zbrali jastrebi. Takoj po stiski onih dni pa bo sonce otemnelo in luna ne bo dajala svoje svetlobe in zvezde bodo padale z neba in nebeske sile se bodo majale. Takrat se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu in takrat se bodo jokali vsi rodovi na zemlji: in videli bodo Sina človekovega priti na oblakih neba, z veliko močjo in slavo. In poslal bo svoje angele ob močnem glasu trombe in zbrali bodo njegove izvoljene od štirih vetrov, od kraja do kraja neba. Od smokvinega drevesa pa se učite prilike: Kadar postane njegova veja že muzevna in poganja liste, veste, da je blizu poletje. Tako tudi vi: kadar boste videli vse to, vedite, da je blizu pred vrati. Resnično povem vam: Ta rod ne bo prešel; dokler se vse to ne zgodi. Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.«

STRAHOTA RAZDEJANJA

Gornja stran evangelija je iz Jezusovega govora, ki ga je imel na poti iz templja v hišo Marije in Marte. Kdor ta govor bere večkrat, mu srce zastane, saj je poln strašnih prerokb, ki dajo misliti, pa tudi usmiljenih napovedi, ki se bodo popolnoma natančno izpolnile: »Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.«

V tem govoru je napoved konca svetega mesta Jeruzalema. Pa tudi konca sveta. Razpad tega sveta, na katerega stavimo vse svoje upanje, hrepenenje po nečem, česar morda niti sami ne vemo imenovati, vse naše veselje. A konec tudi tega sveta nas mora privedi k razmišljanju o pomenu in smislu našega življenja, ter o načinu, kako to življenje rešiti za večno.

Gorje, če našega življenja ne presojamo v luči vere in v zvezi s prihodnjim življenjem. Če ga presojamo samo po merilu, ki nam ga daje svet in strasti, potem so vse stvari dovoljene, potem moramo priti do strašnih zablod življenja. Časopisi nam vsak dan prinašajo žalostne posledice presojanja življenja po navodilih sveta brez vere: mlad fant, komaj štirinajstleten, si požene kroglo v sree, staršem pa pusti list z besedami: »Ker nimam več denarja za razvedrilo in zabavo, zato življenje v takem položaju zame nima nobene vrednosti!«

»Ne verujte!«, pravi Kristus o nim, kateri bodo slišali govoriti o drugih Kristusih in drugih prerokih. V vrtincu sveta, v vrtincu nasprotujočih si idej se človek tako

hitro lahko zgubi. Treba je biti previden, komu verujemo. Ne verujmo prerokom, čeprav delajo čudeže, pa nimajo božjega poslanstva. Mi, nesrečni ljudje, smo vse bolj nagnjeni poslušati in verovati njim, ki nas zapeljujejo, onemu, ki nas navaja k sovraštvu, prepiru, tako težko pa verujemo onemu, ki nas uči dobro in hoče dobro!

Zdi se, da so danes vsepovsod raztreseni ti krivi preroki z najrazličnejšimi idejami in načrti. Pravijo, da oznanjajo nov nauk, ki naj nadomesti stari nauk, ki je zastarel in nima več vrednosti, ne življenjskosti. Pravijo, da odpirajo nova obzorja vsem, ki v evangeliju zastojno iščejo rešitve težkih življenjskih problemov in vprašanj. Pravijo, da pripravljajo človeškemu rodu široko in gotovo pot k sreči in miru. V resnici pa ponavljajo v svoji doktrini in moralnem in socialnem področju samo zmote, morda že zakopane nekoč, pa spet iz-

ŠIRITE NAŠ LIST!

Iz življenja Cerkve

Cerkveno žegnanje

ni vseč komunistom na Češkem, ker ga ljudje obhajajo preveč slovesno. Zato so nekateri predlagali, naj bi država, ker se ne meša v verske zadeve, te praznike odpravila po deželi in vpeljala športni praznik.

Kakor v katakombah

Ko so v Nankinu na Kitajskem zaprli redovnice, pa jim komunisti v imenu svobode niso dovolili sv. obhajila, jim ga je prinašala v zapor pet let stara deklica. Kako? Med sočivje ji je skrtil duhovnik svete hostije! Ko so komunisti to izsledili, so to deklico in še neko drugo, ki ji je pomagala, silovito pretepli in ju zaprli, kjer sta na pol oblečeni ležali na mrzlem tlaku osem dni. Vsak dan so jima dali peščico riža!

Do enajstih zvečer

in še čez so obhajali misijonarji vernike v Nankinu vsak dan, dokler jih je komunistično preganjanje tam še pustilo. Prihajali so v večini visokošolci. Govorili so: Sv. obhajilo je naša moč!

V japonski zbornici

je med 446 poganskimi poslanci tudi en katoličan.

Hudobni duh

hoče uničiti krščanstvo. V ta namen se poslužuje komunistov. To je jasno kot beli dan. Kaj je izrazito delo komunistov? Pobijati duhovnike. Na poljskem so jih do sedaj pobili tisoč, med njimi pet škofov. Na Ogrskem so jih do sedaj zaprli ali pobili pet sto trideset in tisoč redovnikov, poleg tega se ne ve za usodo deset tisoč redovnikov, ki so jih odpeljali komunisti! V Albaniji in v Romuniji so zaprti ali pobiti skoraj vsi katoliški duhovniki. Na Češkem je zaprtih tri tisoč pet sto duhovnikov. Od grškokatoliških duhovnikov so jih pobili nad devet deset, tako da je od vsakih desetih pobitih devet ali vseh deset! Kako je v Jugoslaviji, je znano.

Vse to si komunisti štejejo v veliko čast, kakor se postavljajo roparji, če so veliko naropali.

Da bi jih pohujšali

je poslala češka komunistična vlada pet sto devetdeset redovnic benediktink v tekstilne tovarne v Brumov. Ti odlični državnički menijo, da bo redovnicam koristilo okuženo ozračje, seveda vse to v imenu zdravstva, poštenosti in svobode.

Bojijo se!

Česa pa? Rožnega venca! Kdo pa? Komunisti na Poljskem! Čudno, mislili smo, da se bojijo atomskih bomb! (Škoda, da se Amerikanci tako mučijo z bombami). Komunisti so prišli do prepričanja (počasi

kopane iz starih spominov. Vedno velja beseda Gospoda: »Ne verjemite!«

Naša vera gre samo Kristusu Gospodu, ker edini On ima božja razodetja od Očeta in samo on lahko reče: »Vse, kar sem slišal od Očeta, sem vam povedal« (Jn 15,15).

Krvice preroke pa lahko odkrijemo: opazujemo njih življenje, ki je v strašnem nasprotju z uboštvom, ljubeznijo do bližnjega, čistostjo, potrpežljivostjo, ljubeznijo do Boga, ker so same sebe postavili na njegovo mesto in sebe časte kot božje bitje in samo sebe vidijo povsod.

Kristus je svoji Cerkvi in svojemu namestniku na zemlji zapustil svoje razodetje, da ga čuva, razlaga, širi in tako svetu oznanja edino pravo in večno resnico. Kdor se v življenjskih vprašanjih loči od Cerkve in Kristusa, je podoben ovci, ki zaide in se odtrga od črede, ki pride zvečer v trdno ograjeno stajo, kjer je varna pred sovražniki.

*

Ne dajmo se zapeljati od sveta, ne od strasti, ne bodimo žrtve krivih učiteljev in vzvodnikov. Če bomo večkrat mislili na poslednjo sodbo in strahoto zadnjih, okrajšanih dni sveta, potem ne bomo samo gledalci teh dogodkov, marveč tudi soudeležni, saj se bo odločala naša večna usoda, ki bo večno in nerazdružljivo združenje s pravim Učenikom in Vodnikom Jezusom Kristusom, kateremu bodi ob koncu cerkvenega leta vsa naša zahvala in naša ljubezen!

ZA KATOLIŠKI DOM

Glas goriškega dekleta

Med goriškimi Slovenci se je že razširila zamisel o zgradbi Kat. doma v Gorici, in utrdila se je že odločna volja do uresničenja in izvedbe te zamisli. Ne samo med goriške Slovence, ampak tudi na Tržaško in v daljno Ameriko je že poletela ta lepa in uvaževanja vredna ideja. V tujini, okraj morja, je med našimi sorojaki vzbudila odobravanje in navdušenje, in nič ni s pomisljati: ponudili so goriškim in beneškim sorojakom prijazno roko in obljubili svojo pomoč.

Nič čudnega. Vsak dober katoličan in zaveden Slovenec ne more drugače kot odobravati ta načrt, ki bo pravzaprav praktičen sad Euharističnega kongresa v preteklem maju.

Pa ne samo odobravati, ampak tudi sodelovati mora! Kolike vrednosti bo za nas Kat. dom, lahko že sami spoznamo; saj nimamo večjega prostora, kjer bi se lahko prosto shajali, prirejali igre in druge kult. prireditve, kjer bi se nemoteno udeleževali na verskem in kulturnem polju. To bi bil dom, edini v tem smislu med zamejskimi Slovenci. Dom, kjer bi se ti poživljali v vdanosti do svoje vere in v ljubezni do svojega naroda.

Joe Nemanich, glavni tajnik ameriškega

odbora za Kat. dom v Gorici, je takole zapisal:

»Ko sem hodil po svetu, sem nekoč videl na neki lepi majhni hišici čudovit napis: Majhna je, toda naša.

Nekaj takega velja tudi za goriški dom. Čeprav ne bo velik, slovenski bo, naš. Naša streha, naš dom. Pod to streho se bodo zbirali naši bratje in naše sestre. Tu bo vriskala slovenska pesem, slovenska beseda, tu bodo govorili duhovniki, vodniki goriških in beneških Slovencev.

Velik je torej pomen lastnega doma. Vsak, ki mirno in s prekrizanimi rokami stoji ob tej potrebi in se ne zgane, ne čuti, da vsak Slovenec na tujem bije boj za vse Slovence.

Majhen, toda naš — to naj bo geslo za goriški katoliški dom. To geslo naj zbere vse zamejske Slovence. Vsaka slovenska streha je naša streha, vsak slovenski dom je naš dom.«

Tudi mi ne zamujajmo časa, temveč po hitimo z delom in s prispevki za Kat. dom. Zavedajmo se, da živimo v času, ko je treba slovensko in versko načelnost visoko dvigniti. Zato — na delo!

Goriško dekle

PRISILNO DELO V SOVJETSKEM SVETU

Duhovniki in verniki — nevarni kriminalci

Dokazi, ki jih je zbrala OZN o prisilnem delu v Sovjetski zvezi in v satelitskih državah, in izpovedbe ljudi, ki jih je zaslislala posebna komisija, ki je raziskovala to strahotno ustanovo, popolnoma potrjujejo politične in gospodarske nagibe, zaradi katerih uvajajo komunistični režimi suženjstvo v najbolj odvratnih oblikah.

Taborišča prisilnega dela so — to lahko ugotovimo brez vsakega pretiravanja — eno najmočnejših sredstev levičarskih totalitarnih režimov za utrditve njihove diktature. Če bi ne bilo takih taborišč, če ne bi bilo prebivalstvo ustrahovano in prisiljeno k popolni pasivnosti, njihove misli pa ohromljene po tisti grožnji, ki teži vsakega državljanu komunističnih držav, bi morda te vlade ne mogle zajeziti stalnega nezadovoljstva, ki ga povzročajo komunistične trinoške metode in slab gospodarski položaj. Strašna grožnja, ki teži kot kaka mora, je postala še bolj grozovita, ker ne preneha nikoli in se tej nevarnosti tudi ne more izmakniti z določenim načinom življenja. V deportacije ne obsojajo na podlagi rednega postopka in tudi ne na podlagi določene obtožbe zaradi zločinov, ki jih predvideva zakon in ki bi jih kdo tudi dejansko zakrivil; zadošča policijski ukrep, zadošča sum, domneve, najmanjša verjetnost, česar vsega ne potrjuje nobeno dejstvo in nobeno pričevanje, nobena delavnost in tudi nikakva »protirevolucionarna miselnost, in že pošljejo človeka kot sužnja na prisilno delo.

Pomen »protirevolucionarnosti« je nemogoče jasno opredeliti: pojem te besede se spreminja po posebnem lokalnem in splošnem položaju; čez noč označijo vso določeno vrsto državljanov za protirevolucionarno, ker je prišlo v vladni politiki do kake spremembe.

»Najstarejša« okrožnica sovjetskih oblasti — ki jo je predložil preiskovalni komisiji ZN med drugimi listinami Litavski odbor — odreja štetje in popis vseh protisovjetskih elementov litavanskega prebivalstva, ki so po večini določeni za taborišča prisilnega dela. Okrožnica predpisuje sestavo osebne kartoteke vseh tistih, ki sse zaradi svoje politične in socialne preteklosti, svojega nacionalističnega naziranja, svojega verskega prepričanja, svoje moralne nestanovitnosti lahko smatrajo za »možnostno« nevarne in ki bi jih lahko uporabila vohunska služba tujih držav ali pa uporabili protirevolucionarni centri proti Sovjetom.« Teh ljudi torej ne kaznujejo zaradi storjenega zločina, temveč zaradi možnosti nasprotovanja režimu, predno se je tako nasprotje sploh še moglo pojaviti; komunistični postopek gre torej preko vsakega pojmovanja pravičnosti, kot velja v deželah zahodne civilizacije.

Okrožnica nato označuje za »nevarne kriminalce«, »funkcionarje Rdečega križa«, katoliške duhovnike, protestantske pasttorje in vernike, ki se udeležujejo verskih obredov, nadalje vse trgovske zastopnike tujih trvd in lastnike hotelov ter gostiln.« Kot da bi to še ne bilo zadosti, vključuje okrožnica v ta seznam še filateliste in esperantiste, ki jih je tudi treba odstraniti iz družbe in poslati v taborišča prisilnega

dela. Za Stalina in ruske komuniste je esperanto kot tudi vsak drug umeten jezik, ki stremi za odpravo pregraj jezikovne narave in olajšanjem duhovnih stikov med narodi, delo ljudi, ki se imajo za kozmopolitike, ki nimajo domovine, in izraz »reakcionarne ideologije buržujskega imperializma«.

Nič manjšega utisa ne napravlja izpovedba, ki jo je podal pred navedeno posebno komisijo ZN bivši predsednik madžarskega parlamenta Bela Varga: »Komunistični madžarski režim je pod krinko zakonitosti, s katero se odklikuje vsi komunistični režimi, legaliziral prisilno delo kot sredstvo političnega zatiranja svojih nasprotnikov. Rakosi in tovariši so izdali zakon, s katerim so konfinirali v strahote taborišča prisilnega dela 300.000 Madžarov. Na prisilno delo gre v smislu teh zakonov na primer tudi vsakdo, ki se upa zavzemati za svobodno volitve.

Po neovrgljivih dokazih se isto dogaja tudi v drugih podložniških državah Sovjetske zveze. S prisilnim delom in terorom ojačuje komunistični režim svoj položaj in si preskrbuje brezplačno delovno silo, ki jo potrebuje za izvedbo svojih industrijskih in oborožitvenih načrtov.

Tisk pod komunističnim nadzorstvom

Pregled katoliškega tiska v Vzhodni Nemčiji daje vsak dan temnejše slike. Vse knjižne založbe so v Vzhodni Nemčiji odvisne od te ali druge komunistične organizacije. V vsej Vzhodni Nemčiji izhaja trenutno 33 dnevnikov, katerim je treba pristiati nadaljnjih 6 listov, ki od srede avgusta t. l. izhajajo kot organi glavnega vodstva enotne nemške socialistične stranke. Razen teh izdaja ta stranka še 17 drugih dnevnikov. 8 dnevnikov izdaja krščanska demokratska zveza, 5 liberalni demokratični stranki in 4 nemški demokratični stranki. Taegliche Rundschau je službeni organ ruskih okupacijskih oblasti; Die junge Welt pripada komunističnim mladinskim organizacijam.

Številko natisa nemškega tiska v Vzhodni Nemčiji drže v tajnosti, toda jo je možno postaviti na en milijon in pol izvodov. Dnevnik, ki ne pripadajo enotni nemški socialistični stranki, ne morejo v časopisju svobodno povedati svojega mnenja, marveč so povsem podrejene kontroli zgoraj navedene stranke ozir. komunističnih organizacij. Poročila je mogoče dobiti samo tri informacijskem uradu nemške demokratične republike, ki ima svoj sedež v prostorih bivšega Goebelsovega ministra za propagando. Poročila iz zapadnih dežel morajo biti objavljena le, če kritizirajo razmere v zapadnih deželah. 80% vsega papirja za časopisje dobe dnevnik enotne nemške socialistične stranke. Prebivalstvo nemške vzhodne cone pa je bilo že davno opozorjeno, da je uvoz časopisov iz Zapadne cone kakor tudi poslušanje radijskih postaj zapadnih držav najstrožje kaznovano.

Začetek volilnega boja v Gorici

V soboto, 15. novembra, je volilna komisija odobrila predložene kandidatne liste vseh gorških strank, ki se mislijo volitve udeležiti. S tem dnem se je tudi že začela predvolilna kampanja, ki se bo zaključila v petek, 12. decembra. Dne 29. novembra bo tudi javno razobčen imenik vseh kandidatov posameznih strank z odgovarjajočim znakom.

V večini primerov so posamezne stranke z lahkoto zbrale potrebno število podpisov predlagateljev kandidatne liste, le monarhisti, ki so v Gorici najšibkejša stranka, so bili že pri prvem volilnem koraku

v zadregi. Vendar so tudi oni le rešili svojo čast in predložili svojo kandidatno listo. Do zadnjega je obstajala možnost, da se doseže povezava med socialnimi demokrati in združenimi republikanci, liberalci in neodvisneži. Ker pa so socialni demokrati zahtevali od celotne liste 40 kandidatov zase 15, in se ostale liste s tem predlogom niso strinjale, ni prišlo do povezave in so se razšli.

Kandidati liste Slovenske demokratske zveze za gorške občinske volitve so naslednji:

BRATUŽ Rudi pok. Jakoba, pokrajinski svetovalec iz Gorice
BRAINI (Brajnik) Jožef pok. Franca, trgovec iz Štandreža
MOČNIK Anton pok. Jožefa, sodni uradnik v pokouju, iz Gorice
BRATINA Stanislav živ. Jožefa, profesor iz Gorice
BENSA Valentin pok. Valentina, posestnik kmetovalca iz Oslavja
PERSOLJA Alojzij pok. Franca, delavec iz Gorice
BIRSA dr. Karel, odvetnik in profesor iz Gorice
PISČANC Zora pok. Račela, zasebnica iz Gorice
ŠULIGOJ Albin, pok. Jožefa, učitelj iz Gorice
SPAGNOLO-Kerševani Kati, zasebnica iz Gorice
KACIN dr. Anton pok. Ivana, profesor iz Gorice
PAOLI (Pavlič) Brumat Ivana, gospodinja iz Gorice
MACUZZI (Makue) dr. Andrej pok. Andreja, profesor iz Gorice, neodvisen
PAOLETTI (Pavletič) Nada živ. Ivana iz Štandreža
ČUČAT Rozalija pok. Ivana, učiteljica v pokouju iz Gorice
BOLES Franc pok. Jakoba, slikar iz Štandreža
ŠTANTA Alojzija pok. Emila, iz Štandreža
BRAINI (Brajnik) Ivan pok. Ivana, železničar v pokouju iz Štandreža
STREL Otilija vd. Terpin, učiteljica v pokouju iz Gorice
MOČNIK Hubert pok. Jožefa, profesor iz Gorice, neodvisen
BRAINI (Brajnik) Vojnomira živ. Ivana, uradnica iz Štandreža
GORJUP Leopold pok. Leopolda, upokojeni sodni uradnik iz Gorice
PAOLETTI (Pavletič) Ivan pok. Jožefa, posestnik kmetovalca iz Štandreža
ŠULIGOJ Jožef pok. Jožefa, posestnik iz Gorice
RUDOLF-Zuljan Marija živ. Dominika, gospodinja iz Gorice
ŽIGON Karel pok. Alojzija, čevljar iz Gorice
SERDINSEK-Vranič Erminija, gospodinja iz Gorice
BRAINI (Brajnik) Frančiška pok. Franca, zasebnica iz Gorice
ČERNIC Karel živ. Franca, doma iz Rupe, delavec v Gorici
VODOPIVEC Martin živ. Ivana, dijak, bivajoč v Gorici.

Volilni znak demokratskih Slovencev v Gorici je in ostane lipova vejica!

VOLILNI SKLAD

Pozivamo vse Slovence, da po svojih močeh prispevajo za volilni sklad za kritje stroškov v zvezi z nastopom lipove vejice na občinskih volitvah v Gorici. Pošiljke po pošti, naj bodo izrečno nakazane za volilni sklad.

Volilni odbor

POJASNILO

Glede na to, kar je pisala »Soča« št. 275 od 15. 11. 1952 v zvezi z občinskimi volitvami v Gorici, in sicer, da: »Gospodje okrog SDZ so odgovorili na našo ponudbo, da je enoten nastop Slovencev v Italiji le potreba Demokratične fronte Slovencev in da vodstvo SDZ na Gorškem nima prav nobenih skrbi zaradi bližnjih volitev kljub krivičnemu volilnemu zakonu« (»Demokracija« št. 36 od 5. sept. 1952). JAVLJA Vodstvo SDZ v Italiji vsem poštenim Slovincem, da ni do danes prejelo nobenega

uradnega vabila od DFS za kakršen koli skupen nastop. Vodstvo SDZ smatra vse, kar je doslej bilo o tem pisano v krajevnem časopisu, za navadno časnikarsko polemiko.

Gorica, dne 16. nov. 1952.

Vodstvo Slov. dem. zveze v Italiji

Vojaška pogajanja v Beogradu

V Beogradu se vrše vojaški razgovori med jugoslovanskim vrhovnim poveljstvom in ameriškim vojaškim odposlanstvom, kateremu načeljuje general Handy. Gre za določitev vojaške pomoči, ki naj jo dobi Jugoslavija, in za izdelavo načrtov za obrambo evropskega jugovzhoda, oziroma Balkanskega polotoka. Razgovorom prisostvujejo tudi angleški in francoski vojaški strokovnjaki.

sluškuje vsaki besedici.

Mati ni mogla pričakati konca. »Si ti... si ti... katoličan?« je s strahom iz nje izbruhnilo vprašanje. Nekaj trenutkov sem se obotavljal... nastal je mučen molk, ki ga je prekinjalo vprašujoče dihanje... »Da, mati,« sem končno zlomil neprijetno dušeno tišino. »Katoličan sem!« »O, o-o-o!« je zavrelo iz nje, »Oh... oh... oh...« in je omedlela. Oče je skočil v kopalnico po alkohol in brisačo. Sestra je vsa preplašena točila mrzlo vodo... vse je bilo zmešano. Brat ni vedel, kaj bi storil, še manj jaz.

Oče je pobelled kot zid. Opazil sem, da se je tresel. Nato so vsi navadili name, da bi pozabil, kar sem storil, in se vrnil nazaj v judovstvo... Vse mi bodo dali, karkoli hočem — svet bi bil moj, samo če se vrh stanovitven, vedno eden in isti — ne morem, tudi za cel svet ne morem, ker sem preveč prepričan o logičnosti svojega dejanja. Prepirali smo se, debatirali in eden drugega prepričevali... vsak dan. Zdelo se mi je, da je oče nekoč zagotovil materi: »Ne skrbi, šel bo k rabinu in mu bo krst že izbrisal.«

Tiste noči ni spal nihče... a jaz sem jih prečul še mnogo več. Ni bilo miru niti za

GOSPODARSTVO

Zapadno-evropska kmetijska skupnost

ali »zeleni pul« (pool) bi bil nadaljnji korak v organizaciji Zapadne Evrope. Prvi korak je bil Marshallov načrt, ki je omogočil z velikanskimi žrtvami ZDA obnovo zapadno-evropske industrije in trgovine, deloma tudi kmetijstva. Sledili so sporazumi o oborožitvi pomoči, nato skupnost jekla in premoga (črni pul).

Kmetijska skupnost zapadno-evropskih držav ima namen ustvariti enotnost trga za kmetijske pridelke, istočasno seveda tudi namen organizirati in voditi po načrtu kmetijsko proizvodnjo.

Posamezne države so že izdelale posebne načrte za organizacijo kmetijske skupnosti. Italija takega načrta še nima in zato je kmetijski minister Fanfani povabil najrazličnejše organizacije, naj povedo svoje mnenje in stavijo morebitne predloge. Iz dosedanjih razgovorov je razvidno naslednje:

1. Kmetovalci so navdušeni za ustanovitev kmetijske skupnosti. Prepričani so, da bodo lahko vnovčili sadje, prvotnino in vino.

2. Politične stranke (Nennijskih) za ustanovitev.

3. Komunisti in Nennijski ter z njimi združene organizacije, predvsem CGIL (delavski sindikati) in (FEDERTERRA) kmetijski sindikati - kmečki delavci se protivijo ustanovitvi, ker nečejo, da bi se Zapadna Evropa organizirala, ampak želijo čim bolj razdrapano razmere, ker le v takih razmerah raste njihova moč in verjetnost, da pridejo na vlado. Seveda tega ne povedo odkrito in glede »zelenega pul« navajajo samo lažljivo krilatice, da države preko železne zaveske lahko porabijo vse, kar je v Italiji odvisnega in da lahko dobavijo vse, kar Italija potrebuje.

4. Industrijalci v bistvu odobravajo zamisel, imajo pa precej pomislekov. V naslednjih mesecih bo v Italiji še vse polno sestankov in razgovorov, iz katerih bo izšel potem »italijanski načrt«. Predvsem se polaga v Italiji važnost na vprašanje svobodnega gibanja delovnih sil.

2 milijardi bušlov

ali po naše okoli 540 milijonov q pšenice znaša letošnji pridelek v ZDA in v Kanadi. Približno 2/3 pridelka odpade na ZDA, ostala tretjina na Kanado. Letošnji pridelek pšenice v ZDA je po velikosti tretji v zgodovini in je skoraj za 30% boljši od lanskega, a zaostaja za največjim (l. 1947) za 68 milij. bušlov ali približno 18 milij. q. — V Kanadi pa predstavlja letošnji pridelek rekord.

Za potrošnika so obilne letine pravi blagoslov, ker upa na znižanje cene. Ni pa tako s proizvajalnikom in letos imajo tako v ZDA kot v Kanadi premožne skrbi, kako in kam vskladiščiti te ogromne množine in kako in kam jih prodati.

Paradižnikova konzerva

izgublja svoj trgovski pomen v svetovni trgovini predvsem zato, ker imajo potrošniki raje sveže paradižnike ali pa olupljene. To spremembo okusa pa je povzročilo dejstvo, da so zelo velike razlike med posameznimi znamkami paradižnikove konzerve in da je potrošnik neredkokrat operharjen: namesto lepe rdeče konzerve s prijetnim svežim duhom in okusom je dobil

mnogokrat slabo, črno in kislo. — Ker so iz Italije izvažali tudi tako slabo konzervo, se je v zadnjih letih izvoz zelo skrčil in znaša danes izvoz komaj polovico predvojnega. Vsled tega so v Italiji paradižnikom za konzerve zelo padle cene in so bile celo leto nizke, dočim so sveži paradižniki za takojšnjo potrošnjo imeli še kolikor toliko zadovoljive cene. — Vsa italijanska industrija paradižnikove konzerve je trenutno v veliki krizi, izhoda pa ne morejo najti, posebno ker so zgradili v drugih državah tudi mnogo tvornic za konzerviranje paradižnikov.

115.000 Italijanov

se je izselilo vsako leto v prekmorske kraje.

Največ izseljencev je iz Kalabrije, kateri sledijo naše Benečije, tem pa Abruzzi, Campania in Sicilija. Sorazmerno najmanj izseljencev je iz Sardinije.

Perutninske klavnice

Pravo svetovno čudo so velikanske klavnice goved v Chicagu, vsaj tako pravijo

KULTURA

Martinovanje v Doberdolu

Dne 16. novembra je jameljski cerkveni zbor priredil v občinski dvorani v Doberdolu lepo uspelo trodejanko »Romualdove skrb«. Pred igro je zapel mešani zbor dve pesmi; po igri pa moški zbor spet dve pesmi.

Pri izvajanju pevskega zbora smo občutili večjo sigurnost v intonaciji in lepše izvajanje dinamike. To je važno, če pevec obvladajo dobro note, ker tako so bolj gotovi in lažje začutijo lepoto pesmi in jo zato dobro izvajajo; pa tudi poslušalci jo dojamajo z mirnim, zbranim razpoloženjem, kar pusti vsekakor v srcu lep spomin.

Igra »Romualdove skrb« je v celoti lepo potekala. Le v tretjem dejanju se je razplet igre tu pa tam nekoliko zataknil, kar je seveda zmanjšalo večjo učinkovitost igre. Izgovarjava je bila dobra, le tu pa tam je uteklo kakšno elkanje ali se je jezik zataknil ob težjem dolgem stavku.

Ce hočejo držati privezano občinstvo na oder, morajo režiserji brez usmiljenja polagati pažnjo in največjo skrb izgovarjavi. Igralci kot tipi so bili dobro izbrani.

Vsestransko brilantne je bil Romuald. Lepa sta bila strica Rajmund in Martin. Lemaitre je bil kot rojen minister. Privlačen je bil »muzikanta Gobin. Evgen je bil prava sreča Romualda, samo bi radi videli pri njem več možnosti. Pridni Ciprijan je bil lepa in simpatična osebnost na odru, le glas je bil tu pa tam nekoliko preveč mladeniški. Čestitamo cerkvenemu zboru iz Jamelj in njegovemu pevovodji ter režiserju ž. g. J. Vošnjaku za lep uspeh martinovanja in jim želimo vztrajnega dela, da jih bomo še videli in radi poslušali.

M. F.

Prispevajte za „Katoliški dom“!

zame zasuta, zlasti kar se tiče naše družine. Jaz, spotikajoči in grešni norec, kot sem bil, sem se spotaknil ob dopolnitev vsega tega, po čemer je judovsko ljudstvo upalo in molilo in pričakovalo! Pravzaprav ničlae, kakršen sem bil, sem našel Njega — Kristusa, ki je moral priti, da odreši Izraela — katerega starejši judje še vedno pričakujejo, dočim so mladi obupali nad svojim Odrčenikom. Se upajo in pričakujejo Njega, ki je pa prišel pred približno dvatisoč leti. Hrepenijo po njem in molijo! Da, tukaj vpraj v njihovi sredi je bil tisti »Svetec«, katerega oni želijo, a jaz zaslepljeni norec sem ga našel in On je našel mene. In v tem je vsa tragedija judovstva in z njimi tragedija vsega človeštva. Bog je prišel, a oni ga niso spoznali... in sedaj se nahaja v njihovi sredi in človeštvo ga noče sprejeti. Srečen sem, da sem premostil prepad dvatisoč let! Nikdar več se ne vrnem po tem mostu, marveč le naprej v nesmrtno bodočnost katoliške vere!!

Sorodniki in znanci so zatrjevali staršem, da bom postal fanatičen antisemit, da bom kot katoličan zasovražil judovstvo ter da se jih bom sramoval. Vse mogoče storije so govoričili moji materi, razne fanatične

tisti, ki so jih videli. — Pa tudi za klavnice perutnine so Amerikanci ustvarili zelo moderna podjetja. Sedaj deluje v ZDA 140 klavnice, v katerih poseben stroj zakuje — s posebnim električnim nožem — na minuto po 30 glav perutnine. Isti stroj perutnino očisti in pripravi za na trg.

Mednarodna organizacija za križano koruzo

V Gardone Riviera se je vršil sestanek strokovnjakov za vzgajanje križane (hibridne ali heterozne) koruze, kjer so ustanovili tudi mednarodno zvezo, ki bo imela svoj sedež v Parizu. K zvezi so pristopili Francija, Nemčija, Italija, Španija in Portugalska. Trenutno proizvaja Italija največ semen križane koruze.

Hospitacije na učiteljskišči

Kdor se namerava javiti, kot privatist, k usposobljenostnemu izpitu (učiteljski maturi) na učiteljskišči s slovenskim učnim jezikom, mora, po tačas veljavni ministrski odredbi, vložiti na Proveditorat najkasneje do 25. t. m. prošnjo za pripustitev k didaktičnim vajam.

Potrebna pojasnila daje tajništvo učiteljskišče.

Nastop Miniaturenega teatra „Modra ptica“ v Avditoriju

Slovenska prosvetna matica je organizirala v soboto, 8. novembra, lep in pester večer z nastopom Miniaturenega teatra »Modra ptica«.

To svojevrstno gledališče sestavljajo ruski begunci iz Jugoslavije, ki bivajo v taborišču pri Sv. Soboti. Režiser in igravec Aleksander Ostrovski je odlično zamislil ta večer. Na sporedu so bile pevske točke moškega in mešanega zbora, folklorne pesmi, pevski in baletni nastopi. V pevskem sporedu je publiki posebno ugajal veseli in razposajeni nastop v karakterističnem ciganskem taboru. Veliko odobravanje so žele tudi svojevrstne žive slike in pantomine režiserja Ostrovskega, posebno pa njegove groteskne slike »Kozakia«, »Lajna« in »Sv. Lucija«. K uspehu večera je mnogo doprinesla tudi spremljiva ge. Visocekaje ter okusna scena sama v zamisli ge. Razdorove.

Občinstvo je z obilnimi aplavzi nagradilo skromne umetnike, ki so kljub zagrenjeni usodi ostali zvesti svoji umetniški ideji.

Socialna pesem Otona Župančiča

V okviru svojega rednega delovanja je Akademski klub imel v nedeljo 9. t. m. predavanje o socialni pesmi Otona Župančiča, katerega se je udeležilo še precej lepo število poslušalcev.

Po kratkem orisu pesnikovega življenja, je predavatelj posvetil daljše poglavje Dumi, ki jo lahko smatramo za najboljšo in največjo Župančičovo pesem, saj nam prikazuje v njej, kakor se nihče pred njim in za njim, delo in trpljenje slovenskega človeka, ki se neprenehoma, doma in v tujini, bori za svoj obstoj.

Za zaključek je predavatelj prečital še celotno Dumo, kar je še bolj poživilo predavanje, ki je bilo itak že izvrstno podano.

Napisal: LEON PAUL

Judovo potovanje

POVEDAL SEM JIM . . .

Se isto noč sem zaprosil vse domače, da bi se po večerji zbrali v kuhinji. Bilo je tako skrivnostno. Ko smo se zbrali, sem začel govoriti počasi in nežno. Začel sem z dobo, ko sem bil deček. Pripovedoval sem o hebrejski šoli, o svojem bar mizvah (judovski deček s 13 letom začne izpolnjevati svoje verske dolžnosti), o družinskih stvarih. Sam sem se čudil svoji taktosti. Zdelo se mi je, da nisem govoril sam iz sebe, kajti to popoldne sem dolgo molil pred svojim Bogom, da bi mi ob pravem trenutku dal prav govoriti! Govoril sem jim celo o ameriškanski dediščini verske svobode in o svobodnem ljudstvu, ki si izbira vero kakršno koli si hoče. Blizal sem se koncu. Kako bi to izrekel? Mati je sedela poleg mene in me pazljivo poslušala. Oče se je naslanjal ob vodovodno cev, a brat je stal ob podobnih vrat. On je že vedel vse, ker sem ga prosil, naj mi pomaga pomiriti starše. Sestra se je zdelo, da spi v sosedni sobi, a sem le predobro vedel, da pri-

(Konec prihodnjic)

Sestanek Truman-Eisenhower

V torek sta se prvič po volitvah sestala v Beli hiši predsednik Truman in novoizvoljeni predsednik general Eisenhower. Sestanek je bil izredno važnega pomena, saj sta si oba moža imela veliko povedati o sedanji in prihodnji politiki Združenih držav. Zdi se, da sta se na poseben način menila o poteku vojne na Koreji, ker misli Eisenhower v kratkem poleteti tja v upanju, da najde možnost za sklenitev premirja. Potem sta gotovo razpravljala o pomoči drugim državam v boju zoper komunizem, zlasti o pomoči Franciji, kateri gredo stvari v Indo-

kini precej slabo. Tudi nemško vprašanje je bilo predmet njunega razgovora, saj danes ni mogoče reševati miru na svetu brez rešitve nemškega vprašanja. Nista pa pozabila tudi atomske, oziroma vodikove bombe, ki je po mnenju poznavalcev svetovne politike še najmočnejša obramba Združenih držav in demokratičnega sveta.

S tem razgovorom je Eisenhower že začel aktivno posegati v vodstvo politike Združenih držav. Popolnoma pa bo prevzel vodstvo šele prihodnje leto 16. jan., ko bo zaprisegel kot novi predsednik.

STRŽAŠKEGA

V nedeljo 23. in 30. novembra priredi Marijina družba v Trstu v svojem Domu ulica Risorta št. 3 igro v štirih dejanjih:

»BELE SUŽNJE«

Začetek ob 17.30. Vljadno vabljeni!

Novice iz Doline

NAŠA ŽUPNIJSKA DVORANA je že več tednov pod streho, dolgovi pa — na dežju. Skoraj nič se nas niste spomnili, samo kak dobitnik se je oglašil in odgovoril na našo prošnjo. Da bi se jih še vsaj sto oglašilo! Lepo prosimo. Seveda o naši dvorani in njenih dolgovihih premočno pišemo; toda za koga je še to preveč. Vsi pač razumete, da naša dolinska dvorana ni velika skupna zaveza, kakor na primer katoliški dom v Gorici, zato o tej krajevni dvorani ne moremo veliko pisati. Mogoče pa ta zadnji poziv tudi ne bo zastoj! — Dvorano homo blagoslovili in odprli tam okrog 8. decembra. Sedaj vse tako kaže, da bo zelo lepa, čeprav ni velika. Celu Bazovčani bodo presenečeni.

NOVI G. KAPLAN; kakor že mnogi veste, imamo v Dolini sedaj tudi kaplana in tako po dolgih letih zopet dva duhovnika. G. kaplan, č. g. Dušan Jakomin, je bil doslej na Opčinah in pred leti blizu nas v Mačkovljah. Sedaj se bo lahko poživilo versko življenje na Prebenegu, kjer bo vsako nedeljo sv. maša. Novega g. ka-

plana vsi dolinski številni bralci »Kat. glas« (samo naročnikov nas je sto) veselo pozdravljamo in mu želimo, da bi veliko storil v Dolini za naša in svoja nebesa.

KAJ PA ZVONIK IN ZVONOVI? Zvonove za vasi Prebeneg in Krogelje smo že dobili in v teh dneh jih pripeljejo za farno cerkev, ki pa še nima zvonika. Na uradu za javna dela v Trstu nam vedno zagotavljajo, da bo zvonik kmalu in ta »kmalu« počasi prihaja. Sedaj vemo le to, da je gradnja zvonika v Dolini gotova stvar; izbran je že celo gradbenik, le uradne formalnosti še niso izvršene. Tam za majnik, tako upamo, ho sredi tržaškega Brega stal visok zvonik, ponos in čast dolinske župnije, ponos in čast zavezniške uprave, ki ga bo zgradila.

O NAŠEM OTROSKEM VRTCU bi vam tudi lahko veliko povedali, toda g. urednik že drži za škarje. Stvar je ta: sedaj je otroški vrtec v župnišču in ga vodijo č.č. šolske sestre. In to ne ugaja občinskim očetom, kominformistom, ki so zato sklenili, da bo otroški vrtec premeščen v novo občinsko hišo. Upajo tudi misliti in javno govoriti, da bo tako vrtec prešel v popolno civilno upravo in da bodo morale sestre delo v vrtcu pustiti. To je načrt; z načrti pa je vedno križ, dokler se ne izpeljejo. Številne dolinske matere in višje oblasti v Trstu namreč zelo drugače mislijo kakor občinski možje. Brez pravih Dolinčanov seveda ni mogoče kar čez noč občine prenesti in katoliškega vrta uničiti!

IZ JUGOSLAVIJE

Boris Kidrič nevarno bolan

Predsednik gospodarskega sveta vlade FLRJ, Boris Kidrič je nevarno obolel. Ob zdravniškem pregledu v začetku septembra so ugotovili hudo anemijo s patološkimi spremembami v belih krvnih telesih, s težko obliko obolenja krvnotvornih organov in hude poškodbe jeter in ledvic. Po deveti transfuziji krvi, dne 13. novembra, se je njegovo stanje naglo poslabšalo, tako da je v nezavesti. Maršal Tito je Kidriča obiskal 15. novembra, in ostal pri njem celo noč. Komunistični časopisi poročajo, da je vest o boleznih Borisa Kidriča izzvala veliko zaskrbljenost med delavnim ljudstvom Jugoslavije. Boris Kidrič se je pred nekaj dnevi še udeležil napornega dela šestega kongresa KPJ, na katerem je podal obsežno poročilo. Boris Kidrič ima komaj 40 let.

Edini verski listič

Oznanilo so blagovolili komunisti v Ljubljani zadaviti, kot poročajo časniki. Izhajal je vsakih štirinajst dni. Svoj čas so se komunisti izgovarjali, da ni papirja! Ne vemo, kakšen je sedaj izgovor. Gotovo jih peče vest, da so se bili polastili z nasiljem katoliških tiskarn na bujni način kot jež v bosni. Veliko narodno delo vršijo tisti izven Jugoslavije živeči Jugoslavlani, ki simpatizirajo s takimi prijatelji. Tako vsaj oni menijo. Mi nismo njihovega mnenja.

Nekateri duhovniki obsojeni

Te dni je tržaški škof msgr. Santin nekaterim duhovnikom iz cone B odvzel pravico opravljanja službe božje. Odlok tržaškega škofa je bil izdan zato, ker so se omenjeni duhovniki udeležili skupščine Cirilmetodijskega društva v Ljubljani. Agencija »Ansa« imenuje s tem v zvezi duhovnika Pegana Dominika, prodekana v Krkavcih, in Svečiča Ivana, župnika v Momjanu.

Za Rembrandtovo sliko

Dragoceno Rembrandtovo sliko, ki so jo Nemci ugrabili v Beogradu kraljevi rodbini in katero cenijo, da je vredna nad pol milijona dolarjev, ima sedaj knez v Lichtensteinu. Peter II. pa jo zahteva zase in je v ta namen vložil tožbo. Sliko je podedoval po očetu Aleksandru I.

Državni in cerkveni pogreb

Poročali smo že, da je v Ljubljani umrl predsednik »Slovenske akademije znanosti in umetnosti« dr. Fran Ramovš. Pogreb se je vršil na državne stroške, zato je razumljivo, da je bil brez duhovnika, čeravno je vdova pokojnega prosila za cerkveni pogreb. Šele, ko je bil državni pogreb končan je prišla h grobu pokojnikova vdova s sinom v spremstvu duhovnika, ki je izvršil nato še cerkveni pogreb. Njeno odločeno in hrabro zadržanje je izzvalo priznanje po vsej Jugoslaviji. To poročilo je prinesel »Hrvatski dom« v 63. šte. v.

Odgovorni urednik: Stanjko Stančič

Tiska tiskarna Budin v Gorici

Z GORIŠKEGA

Pevski zbor S.K.P.D. priredi v Gorici v Marijinem domu na Placuti na god sv. Cecilije dne 22. nov. 1952 koncert z naslednjim sporedom:

I. DEL		II. DEL	
1. V. Vodopivec: <i>Smo vesela družba</i>		1. G. Gounod: <i>Svetinja</i>	
2. J. Aljaž: <i>Slavček</i>		2. J. Pavčič: <i>Goreči ogenj</i>	
3. P. Jereb: <i>Sent'Janževa</i>		3. » »: <i>Jaz pa imam konjčca belega</i>	
4. V. Vodopivec: <i>Dobra žena</i>		4. » »: <i>Otožnost</i>	
5. M. Hubad: <i>Potrkan ples</i>		5. » »: <i>Pa moje ženke glas</i>	
6. A. Nedvéd: <i>Nazaj v planinski raj</i>		6. G. Verdi: <i>Sužnji bedni</i>	

III. DEL		
1. E. Adamič: <i>Oglar</i>		
2. V. Vodopivec: <i>Belokranjska balada</i>		
3. dr. A. Schwab: <i>Vlak</i>		
4. E. Adamič: <i>Kresovale</i>		
5. J. Aljaž: <i>Oj z bogom ti</i>		
6. V. Mirk: <i>Napitnica</i>		

Solist	Dirigent	Pianistinja
VENCE GORJAN	prof. M. FILEJ	L. BRATUZEVA

Vstop samo z vabili, ki jih lahko dvignete v trgovini pri Kosiču v Raštelu in v kavarni Bratuž.

Doberdob

Kakor vsako leto so Doberdobi izkazali čast svojemu nebesnemu zavetniku sv. Martinu. Pri slovesni sv. maši jim je govoril č. g. Stanko Pontar iz Zdravščine in jim stavil v zgled versko apostolsko gorečnost sv. Martina.

Popoldan so Jamelci poskrbeli za prijetno zabavo s šaloigro »Velika skrba«. Udeležba je bila zadovoljiva, le fantov in mož ni bilo poleg; ti so po svoje častili svojega patrona, s pokusanjem novega vina v gostilnah. Precej ga je izteklo na ta račun.

Pokopali smo gospo Marijo Ferletič, ki je umrla lepo krščansko spravljena in pripravljena. Vzrok nagle smrti je bil nesrečni padeč, pri katerem si je zlomila nogo in na posledicah umrla. Naj počiva v miru.

Krmin

Na zadnji seji občinskega sveta je zastopnik Slovencev predložil županu posebno vlogo s predlogi za preskrbo vode v Subidi, Plešivem, Ceglem in drugih vasičah v obmejnem predelu, ki še vedno nimajo vodovoda. Župan je vzel vlogo na znanje. Svetovalci so pri tej seji razpravljali tudi o užitinskem davku za leto 1953 ter sklenili nabavo motornega voza za zmogljivostjo 15 stotov za občinske potrebe.

Zaskrbljenost pevmških kolonov

Ob sv. Martinu so navadno po starem slovenskem običaju stopile v veljavo nove zemljiške pogodbe. Tega običaja se hoče držati tudi »Entex«, ki grozi zemljiškemu najemnikom v Pevmi in na Oslavju, da ne smejo več stopiti po 11. novembru na zemljo, ki jo imajo v najemu. Kot izgovor za ta postopek navajajo preureditev zemljišča, ki je v načrtu že od leta 1935, kakor da bi te preureditve ne mogli izvesti, tudi če zemljo obdelujejo stalni najemniki. Preteklo soboto je šla v spremstvu sindikalnega zastopnika posebna delegacija kmetov k ravnatelju Urada za delo, kjer so predložili nezakonitost takega postopka. Ravnatelj Urada za delo je obljubil, da se bo za vso zadevo zanimal in skušal doseči mirmo rešitev problema. Preteklo nedeljo so imeli zainteresirani kmetje v Pevmi sestanek, na katerem je govoril tudi predstavnik kmečkih sindikatov pri Bejavski zbornici, ki je svetoval, naj bi se zadeva tako uredila, da bi ne prišlo do sodnega postopka. Kmetje so z nezaupanjem spre-

jeli ta predlog, kajti vsaka kompromisna rešitev je nemogoča. Zadeva se mora tako rešiti, da bodo pevmški kmetje še nadalje ostali na zemljiščih, ki so jih do danes imeli v najemu in so jih z vso vestnostjo obdelovali.

Smrt žanje

V Gorici je v noči od petka na soboto 15. nov. umrl Andrej Abuja, znani goriški trgovec z vinom. Dopolnil je 65 let. Poznali so ga širom primorske dežele, ki jo je vse nešteto krat prepotoval v svojem poklicu. Poleg svojega poklicnega dela je posvetil svoje moči tudi delu za slovensko manjšino v Gorici in goriški občini. Bil je občinski svetovalec pod zavezniško upravo in sedaj tudi na Provinci. Odlikovala ga je velika ljubezen do revežev in odkrit značaj. — Sv. maša za pokojnika bo v soboto ob 7. uri na Travniku. Preostalih naše sožalje.

V soboto, 15. novembra, je po dolgi in mučni boleznini umrl v sanatoriju sv. Justa znani goriški odvetnik dr. Josip Gruđen. Rojen v Nabrežini leta 1901, je promoviral na pravni fakulteti v Padovi leta 1923. Odprl je svojo prvo pisarno v Ajdovščini, od koder pa so ga fašisti pregnali, da se je moral zateči v Jugoslavijo. Po končani vojni se je vrnil v Gorico, kjer je nadaljeval s svojim pravnim delom. Še bolj pa se je udeleževal na političnem polju. Bil je med ustanovitelji Demokratske fronte Slovencev in od vsega začetka tudi član izvršnega odbora DFS. Zavedni katoliški Slovenci njegovega poklicnega dela ne moremo odobravati, a bomo kljub temu molili za pokoj njegove duše.

Pevma

Prijetno smo bili presenečeni za Vse svete ozir. za Vahti, ko smo našli pokopališče lepo urejeno: poti posute z drobnim gruščem, grobove očiščene in ozaljšane in pokopališče — med vojno dokupljeni del — z novim zidom ograjeno. Ker je pri nas lepa navada, da svoji pridno skrbijo za kraj počitka svojih umrlih, nas je najboljši presenetil novi zid. Zakaj? Skoraj celo leto že govorijo, pišejo, sklepajo o našem pokopališču; v istem času dokupijo za zid krog njega jarek, nato delajo poizkuse ali je močvirnat, napravijo načrt za grobove... Pa zopet pravijo: Pokopališče je treba prenesti drugam, proč od ceste, od hiš, tu ne odgovarja predpisom. In komisija išče prostor za novo pokopališče in ga najde. Bajje zadaj za sedanjim, desno ob cesti, ki vodi v Štivarje. — Prav je, da je pokopališče obzidano. Toda način postopanja goriške občine, ko je mislila razširiti dosedanje pokopališče ni bil za nas v gospodarskem pogledu nič kaj vzoren. Pravijo, da homo za enkrat počivali tudi mi le pri naših pokojnikih. Ni sredstev.

Jubilejno slavje v Gradežu

Ta teden bo v Gradežu veliko slavje v okviru slovesnosti za dvestoletnico goriške nadškofije. Izbrali so Gradež za sedež jenskih jubilejnih slovesnosti zato, ker je Gradež za Oglejem najstarejša krščanska

središče v skofiji in je v zgodovini igral že prav odlično vlogo. Saj so v Gradežu več stoletij imeli svoj sedež gradeški patriarhi, katerih čast so pozneje podedovale Benetke. V Gradežu so tudi znamenito starokrščanske bazilike, med njimi posebno stolnica. To slednjo so sedaj prenovili in jo vrnili v prvotni pristni slog starokrščanskih bazilik. Iz nje so odstranili vse, kar se ne ujema z njenim slogom, zlasti vseh dvanajst oltarjev. Namesto njih so sedaj postavili samo dva oltarja, glavnega in pa oltar Najsvetejšega, ki sta oba v pristno starokrščanskem slogu. Goriški nadškof msgr. Ambrosi bo v nedeljo oba oltarja posvetil, nato bo imel slovesno pontifikalno mašo. Popoldne bo po mestu procesija z Najsvetejšim.

V Gradežu se bodo te dni zbrali tudi razni odlični poznavalci stare zgodovine, ki bodo ljudstvu razlagali stare gradeške spomenike in pa one oglejske patriarhata.

Dan Marijinih vrtcev

V nedeljo, 23. 1. m., bo v Gorici dan Marijinih vrtcev. Otroci iz mesta in dežele se bodo zbrali na to svoje slavje. Zberejo naj se ob 2.30 v Alojzijevišču. Od tam pojejo skupno v cerkev na Placuti, kjer bo zanje govor in blagoslov. Po blagoslovu pa bo v dvorani Marijinega doma na Placuti akademija, ki jo bodo priredili otroci sami.

Pastirček

je izšel — v povečani izdaji — 32 strani. Gotovo hoste zadovoljni. Prinaša lepe povesti in uganke itd. Stane samo 30 lir. Novi naročniki pohitite. Prepoznam ne homo mogli postreči. — Stari naročniki ostanite zvesti. Pridobivajte novih naročnikov. — Poverjeniki naprošamo, da vsak mesec sproti pošiljate naročnino.

O duhovnih vajah in obnovah slovenskih politikov

Prejeli smo in objavljamo:

Nedavno je omenila »Demokracija« ordeče duhovne vajec, to je zborovanje nabrežinskih rdečih prosvetarjev. Poročilo je dodala, da so bili na tem zborovanju »tuči drugorazredni prvaki filotitovskega lista SKSZ«. Ker pa je »Demokracija« vedela, da laže, je dodala temu stavku besedico »mendac«.

Poglavar teh ljudi, ki jim pripada »Demokracija«, pa je 9. novembra priredil za svoje malčke duhovno obnovo, kjer jih je srazil pred »aktivisti filotitovskega kri-la SKSZ«.

Najprej izjavljamo, da se titovskega prosvetnega zborovanja v Nabrežini ni udeležil nobeden prvak in ne noben član Slov. kršč. soc. zveze.

Ker se vtika »Demokracija« v naše delo, si privoščimo podobno prostost tudi mi. Ali se sklada s pisanjem »Demokracije« dejstvo, da sedi njen glavni urednik skupaj s titovci v nekem »šolskem odboru« in v podobnih odborih, ki pripravljajo teren za titovski pokret? Ali imajo prav tisti, ki trdijo, da pripada »mendac« glavni urednik »Demokracije« filotitovskemu kri-lu ali filotitovski garnituri Slov. demokratske zveze, in ali njih vrhovni poglavar za to ve in to odobrava? Ali bi ne bilo prav, če bi glavni urednik »Demokracije« s svojim ostrim vidom rajše pazil na vrste Slov. demokratske zveze, če ni morda v njih še kak Klembas? Ali ne bi kazalo misliti glavnemu uredniku »Demokracije« na to, da bi spremenil naslov svojega lista v naslov »Bruhanje psov in laže«.

Slov. kršč. soc. zveza v Trstu

LISTNICA UREDNISTVA

Vabimo vse sodelavce našega lista, naj čimprej pošljejo svoje prispevke za božično številko, ki bo izšla v zelo lepi obliki in opremi.

DAROVI

ZA »KEMPERLOV SKLAD«

Namesto cvetja na grob pok. msgr. dr. M. Brumata ob 2. obletnici smrti daruje družbenica iz Gorice 1000 lir.

Za SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE

Družina Terčon, Mavhinje št. 1 daruje ob obletnici smrti očeta Avgusta in matere Marije L. 2000; ob drugi obletnici smrti mame č. g. msgr. Omerza, daruje družbenica iz Trsta L. 1000.—
Bog povrni!

Za SLOVENSKO SIROTIŠČE

PODGORA: v gotovini 19.720 lir; B. J. namesto venca na grob Brajša Štefanija 500 lir, 6 kg bele moke, 40 kg krompirja. Naj dobri Bog vsem velikodušnim do-brotnikom tisočero povrni!

POZORI

Vaši sorodniki, prijatelji in znanci potrebujejo še vedno Vaše pomoči.

TVRDKA CITRUS

IMPORT-EXPORT

Lastnik Aleksander Goljevšček

TRST, UL. TORREBIANCA 27 - TEL. 2-44-67

pošilja še vedno v Jugoslavijo in ostale evropske države vse življenjske potrebščine in ostalo blago, vse OCARINJENO, torej brez vsakih stroškov za prejemnika.

PRIČAKUJEMO VAŠA CENJENA NAROČILA! - ZAHTEVAJTE INFORMACIJE!